KURBAN İBADETİNİN FAZİLETİ

- فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ

- ***Şimdi sen Rabbine kulluk et ve kurban kes.***[1]

- لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي اَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْاَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا وَاَطْعِمُوا الْبَائِسَ الْفَقِيرَ

- ***Ta ki kendilerine ait bir takım yararları yakînen görmeleri, Allah'ın kendilerine rızık olarak verdiği kurbanlık hayvanlar üzerine belli günlerde Allah'ın ismini ansınlar. Artık ondan hem kendiniz yiyin, hem de yoksula, fakire yedirin.***[2]

---

[1] Kevser, 2.
[2] Hac, 28.

- وَلِكُلِّ اُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْاَنْعَامِ فَاِلَهُكُمْ اِلَهٌ وَاحِدٌ فَلَهُ اَسْلِمُوا وَبَشِّرِ الْمُخْبِتِينَ

- ***Biz, her ümmete -(Kurban kesmeye uygun) hayvan cinsinden kendilerine rızık olarak verdiklerimiz üzerine Allah'ın adını ansınlar diye- kurban kesmeyi gerekli kıldık...***[3]

---

[3] Hac, 34.

- وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافَّ فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ كَذَلِكَ سَخَّرْنَاهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

- ***"Kurbanlık deve ve sığırları da, sizin için Allah'ın (dininin) nişanelerinden (kurban) kıldık. Sizin için onlarda hayır vardır. O halde onları saf saf sıralanmış dururken (kurban edeceğinizde) üzerlerine Allah'ın adını anın. Yanları yere yaslandığı vakit (yani canları çıktığında) onların etlerinden yiyin, kanaat edip istemeyene de, isteyene de yedirin. Böylece onları sizin emrinize verdik ki, şükredesiniz"[4]***

---

[4] Hac, 36.

- لَنْ يَنَالَ اللَّهَ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَى مِنْكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَيكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ

- ***Onların ne etleri ne de kanları Allah'a ulaşır; fakat O'na sadece sizin takvânız ulaşır. Sizi hidayete erdirdiğinden dolayı Allah'ı büyük tanıyasınız diye O, bu hayvanları böylece sizin istifadenize verdi. (Ey Muhammed!) Güzel davrananları müjdele!***[5]

---

[5] Hac, 37.

- Zeyd b. Erkam anlatıyor: "Rasulullah’ın ashabı şöyle sordular:
- قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَا هَذِهِ الْأَضَاحِيُّ ؟
- "Ey Allah'ın Resulü, bayram günü kesilen şu kurban nedir?"
- Hz. Peygamber şöyle buyurdu:
- قَالَ : سُنَّةُ أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ ،
- *"Bu babanız İbrahim’in sünnetidir"* Ashab:
- قَالُوا : فَمَا لَنَا فِيهَا مِنَ الْأَجْرِ ؟
- "Pekiyi, kurban kesmede bize ne gibi sevap var ey Allah'ın Rasûlü!" dediler.

- Rasulullah:

- قَالَ : بِكُلِّ شَعْرَةٍ حَسَنَةٌ

- *"Kurbanın her bir kılı için bir sevap"* buyurdular. Ashab tekrar:

- قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ فَالصُّوفُ؟

- "(Kesilen kurban) yünlü ise ey Allah'ın Resûlü (sevap nasıl olacak)?" diye sordular.

- قَالَ: " بِكُلِّ شَعْرَةٍ مِنَ الصُّوفِ حَسَنَةٌ "

- Rasulullah: *"Yünün her bir kılı için de bir sevap var!"* buyurdular.[6]

---

[6] İbn Mace, İbn Hanbel.

- Rasulullah buyurdu ki:
- مَنْ وَجَدَ سَعَةً فَلَمْ يُضَحِّ، فَلَا يَقْرَبَنَّ مُصَلَّانَا
- *Kim gücü olduğu halde kurban kesmezse bizim namazgahımıza yaklaşmasın.*[7]

******

- Peygamberimiz (sas) kızı Fatıma'ya şu tavsiyede bulundu:
- يَا فَاطِمَةُ قُومِي إِلَى أُضْحِيَّتِكَ فَاشْهَدِيهَا فَإِنَّهُ يُغْفَرُ لَكِ عِنْدَ أَوَّلِ قَطْرَةٍ تَقْطُرُ مِنْ دَمِهَا كُلُّ ذَنْبٍ عَمِلْتِيهِ
- *Kızım Fatıma! Kurbanın kesilirken orada bulun. Zira işlemiş olduğun her günah, kurban kanının ilk damlası yere düştüğünde, bağışlanır.*[8]

---

[7] İbn Mace.
[8] Müstedrek.

- Rasulullah buyurdu ki:

- مَا عَمِلَ آدَمِيٌّ يَوْمَ النَّحْرِ أَحَبّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنْ إِهْرَاقِ الدِّمَ إِنَّهَا لَتَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِقُرُونِهَا وَأَشْعَارِهَا وَأَظْلَافِهَا، وَإِنَّ الدَّمَ لَيَقَعُ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى بِمَكَانٍ قَبْلَ أَنْ يَقَعَ فِي الْأَرْضِ فَطِيبُوا بِهَا نَفْسًا

- *"Ademoğlu kurban bayramı günü, Allah katında kurban kesmekten daha sevimli bir iş yapmaz. Şüphesiz ki kesilen kurban kıyamet günü boynuzları, kılları ve tırnakları ile gelir. Hiç şüphe yok ki kesilen kurban, kanı yere akmadan önce Allah katında kabul görür. Öyleyse gönüllerinizi kurban ile hoş ediniz."*[9]

---

[9] Tirmizi, İbn Mace.

- Peygamberimiz Medine'de 10 yıl ikamet etmiş ve her yıl kurban kesmiştir:
- *Hz. Enes anlatıyor:*
- **نَحَرَ النَّبِيُّ سَبْعَ بَدَنَاتٍ بِيَدِهِ قِيَامًا وَضَحَّى فِي الْمَدِينَةِ كَبْشَيْنِ أَقْرَنَيْنِ أَمْلَحَيْنِ، يَذْبَحُ وَيُكَبِّرُ وَيُسَمَّى وَيَضَعُ رِجْلَهُ عَلَى صَفْحَتِهِمَا**
- *"Rasûlullah, yedi deveyi kurban olarak eli ile ayakta kesti. Medine'de ise, boynuzlu ve alacalı iki koç kurban etti. Rasûlullah keserken tekbir getiriyor, besmele çekiyor ve ayağını hayvanların boyunlarının üzerine koyuyordu"*[10]

---

[10] Buhari, İbn Mace.

<u>Kurbanda İhlas:</u>

- وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنَيْ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ

- ***“(Ey Muhammed) Onlara Ademin iki oğlu ile ilgili haberi hakkıyla oku. Hani her ikisi birer kurban sunmuşlardı, birinden kabul edilmiş, diğerinden kabul edilmemişti. (Kurbanı kabul edilmeyen); «Muhakkak seni öldüreceğim» dedi. Diğeri; «Allah ancak muttakilerin kurbanını kabul eder» dedi.***[11]

- O günün uygulaması gereği Kabil, bir miktar değersiz ekin, Habil ise en iyi bir koç kurban olarak Allah’a sunmuşlardır. Allah, Kabil'in kurbanını kabul etmiş, Habil'in kurbanını ise kabul etmemiştir.

---

[11] Maide, 5/27.

Kurbanın Tarihçesi

- Bu günkü şekliyle dinimizdeki kurban ibadeti, Hz. İbrahim ile başlar.
- Hz. İbrahim bir oğlu olduğu takdirde onu Allah'a kurban etmeyi adamıştı. Zaman geçip oğulları dünyaya gelmesinden sonra, kendisine bu ahdi rüyasında hatırlatılmış, İbrahim (a.s.) rüyasını, oğlunu kurban etmesi gerektiği şeklinde yorumlamış ve büyük bir imtihan karşısında olduğunu anlamıştı.
- Hz İbrahim hiç tereddüt göstermeden bu konuyu oğlu Hz. İsmail’e açmış, baba oğul büyük bir teslimiyetle ilâhî emri yerine getirmeye yöneldikleri sırada, yüce Allah, onların bu bağlılıklarına karşılık Hz. İsmail yerine bir koçun kurban edileceğini Cebrail vasıtasıyla kendisine bildirmişti. Bu tarihî olay Kur'ân’ı-Kerimde şöyle haber verilmektedir:

- رَبِّ هَبْ لِى مِنَ الصَّالِحِينَ فَبَشَّرْنَاهُ بِغُلَامٍ حَلِيمٍ
- ***“(İbrahim), 'Ey Rabbim! Bana iyilerden (bir oğul) ihsan et', dedi. Biz de kendisine yumuşak huylu bir oğul müjdeledik.***
- فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْىَ قَالَ يَا بُنَىَّ اِنِّى اَرَى فِى الْمَنَامِ اَنِّى اَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرَى
- ***Oğlu yanında koşacak çağa gelince; 'Ey oğlum!, Ben seni rüyamda boğazladığımı görüyorum, bir düşün, ne dersin?' dedi.***
- قَالَ يَا اَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِى اِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ
- ***(İsmail), 'Babacığım! Sana ne emrolunuyorsa onu yap. İnşallah beni sabredenlerden bulacaksın' dedi.***

- فَلَمَّا اَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ وَنَادَيْنَاهُ اَنْ يَا اِبْرهِيمُ قَدْ صَدَّقْتَ الرُّءْيَا اِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِى الْمُحْسِنِينَ

- ***Nihayet her ikisi de (Allah'ın emrine) teslim olup. İbrahim de onu yüz üstü yere yatırınca, ona şöyle seslendik: "Ey İbrahim, rüyana gerçekten sadakat gösterdin, şüphesiz biz iyilik yapanları böyle mükafatlandırırız"***

- اِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ وَفَدَيْنَاهُ بِذِبْحٍ عَظِيمٍ وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِى الْآخِرِينَ سَلَامٌ عَلَى اِبْرَهِيمَ

- ***"Şüphesiz bu apaçık imtihandır." (İsmail'e karşılık) büyük bir kurbanlık fidye verdik. Kendisinden sonra gelenler arasında ona güzel bir nam bıraktık. Selam olsun İbrahim'e,***

- كَذَلِكَ نَجْزِى الْمُحْسِنِينَ اِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ

- ***'İşte biz iyi insanları böyle ödüllendiririz. Çünkü o mü'min kullarımızdandır"[12]***

[12] Saffat, 100-111.

Kurban İbadetinin Faydaları:

- Kurban kesmekle dinimizin bir emrine uyulmakta, sağlıklı, değerli ve önemli bir mal Allah yolunda feda edilmekte, böylece insanlar, Allah'ın emrine uyma ve cömert olma alışkanlığını kazanmaktadırlar. Kurban, can da dahil olmak üzere, bir mü'minin yeri geldiğinde bütün varlığını da Allah yolunda feda etmeye hazır ve muktedir olduğunun sembolik bir göstergesidir.
- İnsan, yaratılışı gereği kendi Yaratıcısı ile yakınlık kurma ihtiyacı hisseden bir varlıktır. Bütün ilahi dinlerde yer alan ve Allah'a yakınlık sağlamaya vesile olan şey anlamındaki kurban ibadeti de bu yollardan biridir.
- Kurban, fert ve toplum hayatı açısından çok çeşitli işlevi olan mali bir ibadettir. Bu ibadetimiz, kendisinden hedeflenen insani ve sosyal manalar özümsenerek ifa edilmelidir.

- Olgun insan kimliğimizin oluşmasında ve bu özelliğimizin devam ettirilmesinde en önemli unsur dini olgulardır. Böylesine ulvi duygularla mücehhez bireylerin oluşturduğu toplumlar insanlık camiası içinde daha uyumlu, daha paylaşımcı ve hoşgörülü olurlar.
- Kurban kesmenin sosyal ve iktisadi açıdan da bir takım faydaları vardır. Kurban bayramı sebebiyle milyonlarca hayvanın kesildiğini ve geniş çapta mal varlığına kıyıldığını ileri sürüp, kurban kesmenin ekonomik bakımdan sakıncalı bir davranış olduğunu iddia edenler olabilir. Ancak kesilen kurbanların dinimizde ifadesini bulan manada değerlendirilmesi, israftan kaçınılması, ihtiyaç sahiplerinin ve çevremizdeki insanların bundan istifade ettirilmesi, sosyal bünyemizde insani ilişkiler bağlamında faydalı neticeler ortaya çıkarmaktadır. Kaldı ki bir sene boyunca zaten insanların gıda ihtiyacını karşılamak için belirli oranda kesim yapılmaktadır.

- Kurban ibadetimizin yerine getirilmesiyle, besiciliğin teşvik edildiği, işsizlere iş sahası açıldığı, pazarlara bir hareket geldiği, bu işle uğraşan insanlarımızın belirli bir kazanç elde ettiği de bir gerçektir.
- Dinimizin temizliğe ne kadar önem verdiği bilinen bir gerçektir. Müslümanın hayatının her safhasında, dinimizin bu prensibine riayet etmesi gerekir. Kurban kesimi ile ilgili olarak bu prensibi tahakkuk ettirebilmek için, imkanlar oluşturulan yerlerde, kurban kesim işlemleri ilgililerce önceden tespit edilen yerlerde yapılmalıdır.
- Kurban kesildikten sonra çevre temizliği iyice yapılmalı, yol kenarlarında, insanların ortak kullanım alanlarında, dışarıda, insanlara rahatsızlık verecek hiçbir şey bırakılmamalıdır. Bu husus, kurbanlık hayvana ve kurban ibadetine karşı gösterilecek bir saygının da gereğidir. Bir taraftan kurban ibadetimizi yerine getirirken, diğer taraftan insanlara davranışlarımızla rahatsızlık vermemiz doğru bir davranış olmaz.

Kurban Bayramı:

- Peygamberimiz Medine' ye geldiklerinde insanların eğlendikleri iki günleri vardı. Onlara:
- مَا هَذَانِ الْيَوْمَانِ
- *" Bu iki gün nedir? "* diye sordu.
- قَالُوا كُنَّا نَلْعَبُ فِيهِمَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ
- Onlarda: "Biz İslam öncesi bu günlerde oyunlar oynardık, eğlenirdik" deyince Peygamberimiz şöyle dedi:
- إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَبْدَلَكُمْ بِهِمَا خَيْرًا مِنْهُمَا يَوْمَ الْأَضْحَى وَيَوْمَ الْفِطْرِ
- *" Allah o iki gün yerine sizlere daha hayırlı günler verdi. Ramazan bayramı ve Kurban bayramı"*[13]

---

[13] Ebu Davud.